

Előfizetési árak:

A kiadóhivatalban átveve:
 Egész évre . . . 16 kor. — fill.
 Negyedévre . . . 4 „ — „

Helyben házhoz hordva:

Egész évre . . . 20 kor. — fill.
 Negyedévre . . . 5 „ — „

Vidékre postán szállítva:

Egész évre . . . 24 kor. — fill.
 Negyedévre . . . 6 „ — „

TISZÁNTÚL

POLITIKAI NAPILAP.

Megjelenik minden nap a hétfőn és ünnep utáni napok kivételével.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
 Apáczta u. 3. sz.

A szerkesztőség kéziratok visszaszolgáltatására vagy megőrzésére nem vállalkezik.

Előfizetések és hirdetések a kiadóhivatalhoz intézendők.

Egyes szám ára 8 fill.

NAGYVÁRAD, márczius 13.

Bánffyék felvonulása Széll ellen.

Széll Kálmán miniszterelnök nagyon rosszul számított, mikor azt hitte, hogy ennek az évnek első felében egyéb folyó ügyek mellett a költségvetést, az ujonczjárulék felemelését és a kvótát el lehet intézni.

Az ellenzék nem is gördített még egy szemernyi akadályt sem a miniszterelnök útjába; beírta volna három heti budgetvitával, csak hogy máshonnan fű a szél. Az ellenzék megkegyelmezett a miniszterelnöknek, de az egységes, a mindenben egyetértő, a kormány iránt rendithetlen bizalommal viselkedő kormánypart nem kegyelmez meg neki és minden erővel arra törekszik, hogy a miniszterelnök személyügyi bajait még tárgyiakkal tetézzé.

Bécsben türelmetlenül várják, hogy már az ujonczjárulék felemelésére kerüljön a sor és itt már harmadik hónapja folyik a költségvetés tárgyalása és ha Bánffy úgy akarja, fog még hetekig és hónapokig folyni.

Bánffyék — sajnos, nagyon sokan vannak — a képviselőházban vigan obstruálnak. Nemcsak azért, hogy a kormánynak kellemetlenek legyenek, hanem

azért is, hogy a Ház feloszlását lehetővé tegyék, melyet a nemzeti pártiak erősen sürgetnek. Budget, ujonczjárulék és kvóta nélkül a Házat feloszlalni nem lehet.

Hát nem komikus dolog ez? Az obstrukció vad ellenségei most vadul obstruálnak! Az ellenzék lapit, de a kormánypart egész beszédárdatot ereszt meg a kormány ellen.

Szegény Széll Kálmán most saját pártja ellen alkalmazza ugyanazokat a rendszabályokat, melyeket ez a párt tavaly az ellenzék ellen használt. Már félhivatalosan közre is adták, hogy az üléseket pontban 10 órakor kezdik, utóbb egy órával meg is toldják. Egyelőre ennyi, de jöhet még cifraabb is. Végül — ezt már félhivatalosan nem közlik — a kormánypart értekezletén akarják a kebelbeli obstrukciót szóba hozni.

Az utóbbihoz persze erős elhatározás kellene és ez van Széll Kálmánban — úgy látszik — legkevesebb. A próbálkozás esetleg a kenyértörést jelentené és Széll Kálmán fázik a radikális eszközöktől. Ő inkább békit, de erőiesen nem szeret fellépni. Pedig ha őszinte akar lenni s az elkerülhetlent feltárni, akkor ilyenformán kellene szólania a pártklubban:

— Uraim! mi nem vagyunk egységes párt! itt nagyon heterogén elemek vannak együtt! őszintén kijelentem, hogy

a megüresedett miniszteri állásokra X.-t, Y.-t, Z.-t akarom kinevezni! őszintén kijelentem, hogy a költségvetés és a törvényjavaslatok letárgyalása után a Házat feloszlatom! . . . Most pedig álljon melém mindenki, a ki engem a mondottakban támogatni akar; a ki pedig ezeket és irányomat ellenzi, menjen ki! Ha többen maradnak itt benn, mint a mennyi a Ház fele: maradok! ha kevesebben: megyek.

Ez férfias és helyes beszéd volna. Rögtön tisztázódnék a helyzet és nem volna szükség örökös bujósdira:

Egyébként bátran mosolyogni lehet a felett a monstruozus tény felett, hogy:

Obstruál a kormánypart!

Szajkosarat neki!

ORSZAGGYÜLES.

A képviselőház mai ülése.

Budapest, márcz. 13.

A földmivelésügyi költségvetés kitűnő alkalom a hazabeszélésre.

Elvégre a választók legnagyobb része — gazda, a kik elvárják, hogy az ő bajaikról és panaszairól szó essék és sok szó essék. Erre pedig legjobb alkalom a — földmivelésügyi tárcza, kivált ilyenkor, a mikor nem tudni, hogy egy évig tart még ez a ciklus, vagy — három hónapig.

Igy történt aztán, hogy mindjárt a föld-

A „TISZÁNTÚL“ TÁRCZÁJA.

Gyermekrablás.

Hanke van Hankenstein őrnagy után: N. G. H.

Travnik, mely a Lasva kétpartján fekszik, egyike Bosznia legszebb garnisonjainak. A városnak nem kevesebb mint 16 mecsetje van s a legnagyobb mecsetben őrzik a próféta három hajszálát.

A konak körül egy kert terület el, mely abban az időben, midőn ott állomásoztam (1882 febr.) katonatiszti park gyanánt használtatott.

Eme parkban fiatal medvék, farkasok, sasok s több más állatok voltak ketreczekben elzárva. A város keleti oldalán barakkok állottak, barakkházak s egyéb katonai épületek, délre ettől a kastély s egy magaslaton egy katolikus falu Dolac feküdt. A kastély és Dolac között egy ut vezet Sarajevoba, egyik oldalán több száz lépésnyire elkerítve a Drevonák meredek sziklafala által, melynek felületén szikláktól körülveve legelőhelyek vannak. Imitt-amott pásztorokat lehet látni, kik nagy furkósbottokkal vannak felfegyverkezve, hogy szükség esetén rablástól nyájaikat megvédhessék. Szemeik éber figyelemmel kísérik folyton az állatokat. Eme tisztáshoz egy sziklafalba vágott ut vezet.

Travnik körül, különösen a délnyugati oldalon, nagy török temető fekszik. A város maga,

ha a házak és mecsetek ki vannak világítva, vagy pedig ha szép tiszta estén a hold igéző fényét ráborítja, gyönyörű kilátást nyújt. Gyakran éhes sasok s saskeselyűk tartózkodnak a török temetőben, mik élelmet keresve, néha a város külső házaiig mennek.

Ez nagy veszély az apró gyermekekre nézve, a kik nagyon is gyakran minden felügyelet nélkül szaladnak vagy ülnek az utcán s ilyenkor a felnőttek, hogy elhárítsák a szerencsétlenséget, hangos kiabálással figyelmeztetik egymást a közeledő veszedelemre. Mi is gyakran tettük ezt, ha közeledett a levegőben egyike eme vadászó állatoknak. Ily esetben, aztán gyorsan a házba vitték a gyermekeket. Rövid vonásokkal megismertettük az olvasót a helylyel s annak viszonyaival, hol a következő izgató esemény történt.

Egy ház előtt, közel a temetőhöz egy kisdéd ült egész magára hagyatva. Egy hatalmas keselyű keringett felette a levegőben s gyorsan lecsapott a szegény gyermekre, éles körmei közzé kapta s tova repült vele, későn vette ezt észre néhány ember, kiknek lármájára keresztények, törökök a legnagyobb felindulással rohantak ki, köztük volt a gyermek apja is. A keselyű a sziklatetőn levő tisztás felé vette útját zsákmányával, néhány kört irt le a levegőben, majd leereszkedett a sziklák közzé.

A tömeg nesz nélkül, ijedt, megrémült tekintettel kísértc a rablót. A gyermek apja azonban egész önkivületi állapotban rohant az ut

felé, mely a hegytetőre vezetett. A legkülönbözőbb gondolatok, nézetek nyilvánítását lehetett hallani a gyülekezett között.

— A szemet fogja először kivágni a gyermeknek — szólt az egyik, »örült eszme felszaladni, hiszen ugyis későn érkezik« mondá a másik, »természetes, hogy akkorra már szét marcangolta a gyermeket« stb.

Az apa ezalatt a szikla uthoz ért és még mindig pihenés nélkül szaladt felfelé, messze elhagyván barátait, kik vele indultak; kétszer elesett, de újból felállott s szaladt tovább.

A tömeg izgatottsága percről percre növekedett.

Egy jó negyedóra mulva eltűnt a török az utfordulónál. Barátai, kik követték őt, csak jóval később értek fel a tisztásra. A tömeg egy része ezalatt széteszlott, mert hiszen mit lehetett mást várni, mint azt, hogy a gyermeknek vége, az apa már csak ruhafoszványokat s a maradékot találta meg.

Egyszerre hangos kiabálás hallatszott. Több ember ordítása, kik megjelentek a tisztás szélén s rohantak le a sziklauton.

Az utcán maradottak gyorsan elibök mentek s rövid idő mulva öröm rivalgást lehetett hallani minden oldalról. Most újból kirohantak a keresztények s törökök házaikból üdvözölni az apát, ki sérelem nélkül hozta vissza gyermekét.

A keselyű, bizonyára rémítő éhségtől gyötörve, elfeledve a szükséges elővigyázatot s egy

mivelésügyi vita első napján 27 szónok iratkozott fel. De ez még csak kezdet. A ki csak beszélni tud, az mind beszélni fog ez alkalommal.

A kormány megjedtt ettől a szóaradattól. Attól fél, hogy husvéig nem lehet letárgyalni a költségvetést. Gondoskodik tehát ellenrendszabályokról. Egyelőre csak annyi történt, hogy az ülések pont 10 órakor kezdődnek. De ha ez sem használna, indítványozni fogják az ülések meghosszabbítását egy órával. Akár a kvótaobstrukció idején.

Pedig hát nem obstrukció ez, csak tömeges hazabeszélés.

Az ülés ma már pont 10 órakor nyílt meg. Perczel Dezső elnököl. Az igazságügy-miniszter törvényjavaslatot nyújtott be a berni egyezmény becikkelyezéséről, melyet az igazságügyi bizottsághoz utasítottak.

Következett a napirend, a földmivelésügyi költségvetés tárgyalásának folytatása. Komjáthy Béla szólalt fel elsőnek. Hosszasan beszélt, de hogy mit azt csak sejteni lehet, de tudni nem, oly halk hangon beszél. Kezdetben báró Feiltschel polemizált és a hitbizományok intézményét egészen eltörölni kívánta. Majd az örleli forgalom eltörölését kárhóztatta. Aztán a nemzetközi kereskedelmi szerződések előkészítésére tért át.

Ferczel Dezső elnök pontban tíz órakor nyitja meg az ülést s bejelenti *Manassy* György temes-moraviczai képviselő megválasztását.

Plósz Sándor igazságügy-miniszter két javaslatot ad be.

Folytatták a földmivelési tárczát.

Magyar államiség, magyar föld.

Komjáthy Béla: T. Ház! Ha a földmivelési miniszter költségvetése felett bírálatot akarunk mondani, ha én magam és ez a párt, a melynek megbizásából szólok, tárgyilagosan akarjuk azon irányeszmék felett véleményeinket elmondani, melyek a miniszter urat működésében vezetik s ha jelezni óhajtjuk azt, hogy mely irányban tartanak helyesnek e tárcza vezetését: akkor azt hiszem, tisztelt Ház, hogy első feladat azt megállapítani, hogy voltaképen mi a feladata a földmivelési miniszternek.

Én a miniszter urnak feladatát és teendőit egy rövid mondatban foglalom össze, ez a rö-

sziklatömb mellé — mely megett egy pásztor feküdt az árnyékban — ereszkedett le zsákmányával.

Ez a pásztor észre vevén a keselyűt egész mozdulatlan maradt; abban pillanatban azonban midőn ez letelepedett a gyermekkel, előrohant s nagy furkósbotjaival nagyot ütött a keselyűre.

Ilyedten engedte el erre a keselyű a gyermeket s eltűnt a levegőben.

A pásztor sértetlen találta a gyermeket s igyekezett őt vízzel magához téríteni. Mivel a városfelől látta jönni a keselyűt zsákmányával, így Travnik felé indult, hogy oda viszi a gyermeket.

Útközben találkozott a kétségbeesett apával, ki magánkívül volt örömben, hogy gyermekét sértetlenül találta s nagy hálálkodással átvette a pászortól s sietett haza felé.

Bár a félelem és fáradságtól már egész össze volt törve, az öröm, hogy gyermekét bírja, gyorsan visszaadta erejét s a világot sem adta barátainak az édes terhet kik elakarták tőle venni, hogy kiesit pihenné már ki magát.

Öröm rivalgó emberek sorfala közt vitte haza karjai közt gyermekét, kit többen megajándékoztak szerencsés megmenekülése öröme.

vid mondat az, hogy a magyar államiség a magyar föld révén meg kell erősíteni. (Helyeslés a szélsőbaloldalon.) Ha tehát elfogadjuk ezt a tételt, akkor fel kell boncsolnunk azt a maga elemeire; hogy a magyar államiség a magyar föld révén miként lehet megerősíteni. És ha ezt boncsoljuk, akkor két irányban találjuk meg a szükségességeket. Először erősíteni és terjeszteni kell a magyar fajt, mely a magyar államnak fentartó eleme és ereje. Másodszor emelni és állandóvá kell tenni a magyar föld jövedelmét. Ha pedig a magyar faj erősítéséről beszélünk, akkor természetesen megint tisztában kell lennünk, mely okok és mely tényezők azok, melyek ezen törekvésünket előmozdítani képesek. (Halljuk! Halljuk!) Az én felfogásom szerint a tények következők:

Először a magyar kézben levő kisbirtokokat szaporítani kell.

Másodszor szükséges egy helyes telepítési politika, ha annak minden előfeltétele megvan és ha nem akarunk a kísérletezés terén maradni, amint fájdalom eddig ott voltunk.

Harmadszor kötelességünk odahatni, hogy a magyar Alföldön összeszorított nép részére a birtokszerzést lehetővé tegyük. (Ugy van! szélsőbaloldalon). Mert ezek az emberek azáltal, hogy birtokokat nem tudnak szerezni, ki vannak zökentve életezéljük meghatározásából.

Hitbizományok és latifundiumok.

Ezzel mintegy kapcsolatban áll a latifundiumoknak és a hitbizományoknak, szerintem, megsemmisítése és itt egészen ellentétben állok Feiltsch báró barátommal, a ki tegnap más irányban szólalt fel, sőt még azon thesisével is ellentétben állok, a melyet az erdői birtokokról mondott, mert hitem és meggyőződés szerint, ha bizonyos vidékeken szükségesek, a hitbizományokat az erdősegre lehetne szorítani.

Beszédeje további folyamán polemizál a kereskedelmi miniszterrel, aki arról panaszkodott, hogy a magyar buza sikertartalma fogy s a román buza behozatalára van szükség.

Darányi miniszter: Ezt nem mondta a miniszter ur.

Komjáthy példát hoz fel, hogy a magyar buza semmit se veszített értékéből.

Marjay: Akkor a kereskedelmi miniszternek ne járjon el a szája. (Nagy zaj. Elnök csenget).

Komjáthy végül kijelenti, hogy a költségvetést nem fogadja el.

Kristóffy József a hitbizományokról szól és Feiltsch Artur báróval polemizálva kijelenti, hogy itt szükség van egy numerus claususra.

Rakovszky: Ez helyes!

Kristóffy József: A nagybirtokok elaprózását sem helyesli, mert itt nagyobbára üzleti szempont az irányadó. Az egyes osztályok demokratikus fejlődésének szükségességét hangoztatja. A földbirtok szabad megoszlása legyen ideálunk.

Major Ferencz: Mind frázis! Csupa frázis! (Nagy zaj).

Elnök csenget.

Kristóffy József: A nemzetiségi kérdésben elhangzott beszédek csak akadémikus értékűek addig, míg ebbe a gazdasági erőviszonyok problémáját bele nem kapcsoljuk. Követendő példa a miniszterelnök, aki székfoglaló beszédében kijelölte a nagy feladatokat, melyek a közel jövőben várnak megoldásra. A költségvetést elfogadja. (Élénk helyeslés a jobboldalon. A szónokot többen üdvözik).

Buzáth Ferencz a ruthének nyomorúságával foglalkozott hosszasan és elismeréssel szót a kormány itteni tevékenységéről. Végül még a zsidó reakciót ítélte el, a mely a ruthén akció nyomán támadt.

Az ülés végén *Kossuth* Ferencz indítványozta, hogy a képviselőház márczius 15-én ülést ne tartson.

Az indítványt egyhangulag elfogadták s ezzel az ülés véget ért.

A választók összeírása.

Nagyvárad, márcz. 13.

Vasárnapi számunkban közöltük dr. *Bulyovszky* József polgármester, mint a központi választmány elnökének felhívását az országgyűlési képviselőválasztók újból való összeírása tárgyában.

Az új választási törvény alapján néhány nap múlva kezdődik az országgyűlési képviselőválasztások első összeírása. Az összeírást hivatalból végzik s állítják össze a választók névjegyzékét, sulyos fegyelmi felelősség terhe alatt. Az összeírást már most kezdik meg, nem mint eddig, májusban. A jövő évtől kezdve senki sem maradhat ki a névjegyzékből, mert, akit a most hivatalból megállapítandó állandó névjegyzékből a jövő évi összeíró küldöttség valami okból kihagy, arról azt írásban köteles értesíteni, hogy az illető tudomást szerezzen róla s kereshesse a maga igazát. A belügyminiszter körrendeletet intézett valamennyi központi választmányhoz, s a következő figyelmeztetést küldötte szét:

A névjegyzék összeállítására szükséges intézkedéseket (összeíró küldöttségek megválasztása, utasítása stb.) a központi választmány márczius hó első napjaiban köteles megtenni.

Mivel az 1899. XV. t.-czikk 142. §-a értelmében a választók névjegyzéke 1900-ban hivatalból állítatik össze, az összeíró küldöttségek a többek között utasítandók, hogy az összes tényleges választójogosultakat — tekintet nélkül az előző évi névjegyzékekre — lelkiismeretes pontossággal fegyelmi felelősség terhe alatt írják össze.

Utasítandók továbbá az összeíró küldöttségek hogy:

- megállapított földadó-minimumokat feltétlenül irányadóknak tekintsék;
- a választói jog meghatározásánál a megelőző évre kivetett adót vegyék alapul;
- az adó meg nem fizetése a választói jog gyakorolhatóságának és ennélfogva a választói névjegyzékbe való felvételnek akadályát nem képezi.

Az összeíró küldöttségek részére legkésőbb április hó 15-ig elkészítendő munkálataik befejezésére záros határrnap (pl. márczius hó 20—25 stb.) tüzendő ki.

A központi választmány a névjegyzék összeállítását április hó 15-én köteles megkezdeni.

A központi választmány az 1899. XV. törvényczikknek e részben az 1876. XVIII. t.-cz. 2. §-ával azonos rendelkezéseket tartalmaz 146. §-a értelmében hirdetményt kibocsátani, azt egyidejűleg ide is bemutatni, a hirdetmény tartalmát, különösen a kitűzött határidőket, az ülést jegyzőkönyvbe is felvenni tartozik.

Az ideiglenes névjegyzék május hónap 5—25-ig közszemlére kiteendő.

A főszoalások május hónap 5—15-ig adhatók be, az észrevételek pedig május hónap 16—25-ig fogadtatnak el.

A főszoalások és az észrevételek fölött a központi választmány július hónap 1—20-ig köteles határozni.

A központi választmány a főszoalások és az észrevételek felett hozott határozatait július hónap 20—30-ig közszemlére kiteni az 1899. XV. törvényczikk 148. §-ának a) b) c) pontjaiban érintett esetekben, az érdekelteknek kézbesíteni köteles. A közszemlére kitétel és kézbesítés a vonatkozó határozatban kifejezetten elrendelendő.

A központi választmány az 1898. XV. 147. és 148. §§-aiban, valamint az 1874. XXXIII. t.-czikk 50. §-ában megszabott eljárást szep-

tember hónap 1-ig befejezni és a fölterjesztést a kir. Kuriához megtenni köteles.

A kir. Kuria határozatai alapján a központi választók állandó névjegyzékét véglegesen megállapítja.

Az állandó névjegyzéket a belügyminiszter által megszabott s eddig is használt minta szerint négy hiteles példányban kell kiállítani. Az egyik teljes példány ide terjesztendő fel, a másik a törvényhatóság irattárába teendő, a harmadik a választók használatára a választókerület-székhelyére nézve illetékes kir. közjegyzőnél helyezendő el, a negyedik pedig felosztandó az érdekelt városok és községek között.

Mivel a negyedik példányt az illető város vagy község lakosai mindenkor betekintheik, illetőleg díjtalanul lemásolhatják, azért a községek előjáróságait a központi választmány szigorúan utasítja, hogy erre az érdekelteknek időt és alkalmat nyújtani kötelesek.

A központi választmány köteles a véglegesen összeállított és hitelesített névjegyzékeket december hó 30-ig az illetékes hatóságoknak és a kir. közjegyzőnek elküldeni.

5 millió jótékonycélra.

Idősebb Luczenbacher Pál, főrendiházi tag, a ki tegnap, mint közöltük, meghalt, mintegy 30 millió forintnyi vagyont hagyott hátra. Mint értesülünk tegnap bontották fel a végrendeletét, a melyben a megboldogult óriási összeget, öt millió koronát testált jótékony célokra. A nemesszívü emberbarát, értesülésünk szerint elrendelte, hogy hátrahagyott vagyonából a következő összegek fordítassanak jótékony célra:

1. A Fehér-kereszt-egyesület lelenczházának 50.000 koronát.
2. Egy Budapesten létesítendő városi lelenczház céljaira 250.000 korona.
3. A Ranolder-intézet céljaira 50.000 korona.
4. A Katholikus legény-egyesületnek 50.000 korona.
5. A budapesti Mária-intézetnek 100.000 korona.
6. A budapesti egyetem teológiai fakultásának ösztöndíj-alap gyanánt 500.000 korona.
7. Az esztergomi, budapesti és nagy szombati papnöveldeinek ösztöndíj-alapra külön-külön 100.000, összesen 300.000 korona.
8. A szobbi római katolikus plebánia alapra 100.000 korona.
9. A Szent István-társulatnak 100.000 korona.
10. A Szent László-társulatnak 100.000 koronát.
11. Az irgalmasok budai rendházának 50.000 koronát.
12. A vörös kereszt-egyesületnek 50.000 koronát.
13. A fővárosi Mayer-árvaháznak 50.000 koronát.
14. A József-fiárvaháznak 100.000 koronát.
15. Az Erzsébet leány-árvaháznak 100.000 koronát.
16. A Klotild-szeretetháznak 100.000 koronát.
17. A mária-remetei Boldogasszony-kápolna-egyesületnek 50.000 koronát.
18. A budapesti önkéntes mentőegyesületnek 100.000 koronát.
18. A Stefánia-szegénygyermek-kórháznak 100.000 koronát.
20. A szünidei gyermektelepnek 100.000 koronát.
21. A magyar gazdaasszonyok országos egyesületének 100.000 koronát.
22. Az országos kisedővő-egyesületnek 50.000 koronát.
23. A pesti első bölcsőde-egyesületnek 100.000 koronát.
24. A magyar iskola-egyesületnek 50.000 koronát.

25. Az Emkének 250.000 koronát.
26. A felvidéki magyar kultur-egyesületnek 100.000 korona.
27. A magyar tanítók Eötvös-alapjának 100.000 koronát.
28. A dunántúli közművelődési-egyesületnek 100.000 koronát.
29. A karmeliták budapesti rendházának 50.000 koronát.
30. A budapesti honvéd-egyesületnek 50.000 koronát.
31. Az 1848—49. honvédek menházának 50.000 koronát.
32. Az orsz. honvéd segélyző-egyesületnek 100.000 koronát.
33. A hírlapírók nyugdíj-intézetének 10.000 koronát.
34. A magyar írók segély-egyesületének 5000 koronát.
35. A budapesti újságírók segélyalapjának 5000 koronát.
37. A színészek orsz. nyugdíj-egyesületének 5000 koronát.
38. A szobbi szegényeknek 50.000 koronát.
39. A család szolgaszemélyzetének.
40. Végül pedig 1.000.000 (egy millió) korona a székes-fővárosi polgármester kezébe olyképen, hogy a fele a szegények közt osztandó ki, másik fele pedig oly nem katolikus fővárosi jótékony intézeteknek adandó, melyekről a hagyományozó végrendeletében külön nem emlékezett meg.

Ugron Gábor naplója.

— A »Hét« konyhájáról szabadon ellesve. —

Kedd.

»A ki közületek tisztábnak érzi magát, az dobja rá az első követ.«

Ma-holnap kényszer zubbonyba helyeznek, mert nem bírok magammal. Folyton dühöngök. Van olyan idő, a midőn a karjaimat harapdálom dühömben.

Ime Bánffy ur, a ki még egy hete olyan szurtos volt mint egy ördög, ma már csaknem tisztára van mosva. Csak egy kis fekete pont van még rajta, mint a barackon, a mit már semmiféle képen nem tudnak azok az önzetlen barátok lemosni. Ő játszotta ki az alkotmányt, ő fonta be a parlamentet, ő rontotta meg a nép közjogi polgári érzését, ő vesztegetett, ő járt perselylyel kezében körös-körül és gyűjtötte nagy szorgalommal a pénzt a választók megvásárlására, ő . . . . . és most már minden én vagyok, az egész ország rajtam szánakozik, míg Bánffy ur levezekelt.

És ezt az embert én váltottam meg! Üzlet-társam Baruch Jeremiástól hallottam egyszer beszélni, hogy a zsidók a nagy vándorlaskor egy bakkecskét fogtak, a melyre a főpap ráruházta az egész nép bűneit és a bűn-bakot eleresztették a pusztába. Én lettem ez a bűnbak.

Karolusz ur lapja még most is mosdatja az ördögöt. Én ha Bánffy urnak volnék, becsületsértésért pört inditanék Karolusz ellen, mert a mosdatást éppen azon módon kezeli, mint Engelét. Csak az fáj nekem, hogy Karolusz éppen azon jelzőket alkalmazza Bánffy urra, mint egykor reám. Pld. egykor én valék a kitűnő parlamenti szónok, most már valószínűleg Bánffy ur lesz. Pedig senki kintesebb órákat nem szerzett a parlamentnek, mint Bánffy ur. A külügyminiszter nem is mert rá bízni semmit, hanem egy kék czédulára írta föl a kijelentendőket, hogy azt Magyarország miniszterelnöke fölolvassa. Bánffy urtól kezdve jött szokásba a kék czédula intézménye. Milyen tekintélyes alak is volt ő Bécsben? No . . .

És én, a ki saját pártom elterjedt lapjának akezióját lefuvattam, én, aki megköszöntem szépen a néppárt 11 lapjának pártolását, most a Bánffyánus lapok szemérmellen dicséreteit olvasom. Borzasztó helyzet! Hol ebből a kilábolás?

Most olvasom a Bánffy ur nyilatkozatát, a mit a Wiener Tagblatt munkatársa előtt tett.

Lám, lám! Kis hamis. Azt mondja, hogy nem ő támadt ellenem, hanem Sándor Pál. Ezt olvasva olyan nagyot kacagtam, hogy egész házam népe összefutott. Hiszen ez éppen olyan, mintha én azt mondanám, hogy nem én támadtam Bánffy ur ellen, hanem a Vaterland. Hiszen nem is kellett más, minthogy azt a gójim gyűlölő Sándor Pált rám szabáltsa, a ki tudvalevőleg nem az én vérbeli atyámiai az erdélyi Sándorok közül származott.

No nem baj! Lesz még a kutyára dér. Lesz még új választás s az új parlamentben valószínűleg Széll barátom is bátrabb lesz és kimeri majd mondani, hogy mi lett hát a pártkaszszával.

UJDONSAGOK.

Mükedvelői kiállítás Nagyváradon.

Nagyvárad jótékony intézményei között az első egyike a »Biharmegyei és Nagyváradai Nőegylet.« Finom lelkü, áldott szívű nők fáradhatatlan buzgalma évtizedek óta kifáradhatatlan, hogy a jótékony terén minél szebbet, nemesebbet alkossanak.

Az egyesület élén egy olyan áldott szívű és kezű főúri hölgy áll: özv. báró Gerliczy Félixné személyében, a kinek kiapadhatatlan jótékony gondosságát nemes láng heviti és fáradozását a megérdemelt siker koronázza. És fenségesen, nemes munkájában teljes odaadással osztoznak a nőegylet alelnöknői és védhölgyei.

Az egyesület eddigi jótékony intézményeit egy ujjal akarja, az elnöknő kezdeményezésére, szaporítani. Női menház létesítését tervezik, a mely otthont nyújt majd az elszegényedett, istápolásra szoruló tisztességes nőknek.

A milyen nemes az eszme, olyan szép eszközökkel választanak a derék urnők a cél megvalósítására.

Legujabban egy női mükedvelői (amateur) kiállítást rendeznek, a különböző női kézi munkákból. Kiállítják azokat a csinos, szép munkákat, a miket a gyöngéd női kezek oly finom érzéssel és izléssel készítenek, jórészt kedvtelésből. Amik szétszórva egyes családoknál, szalonokban láthatók, összegyűjtik, hogy csoportosítva lássa a nagy közönség.

Hogy mily szép lesz ez a kiállítás, előre alig képzelheti el valaki s hogy érdemes lesz megtekinteni, arról biztosít a hölgyek ügyessége, minden szép iránt fogékony lelkük találékonysága.

A kiállítást Husvét ünnepére tervezik.

E tárgyban tegnap értekezlet volt Mezey Mihály kir. közjegyző lakásán. Az értekezleten részt vettek: özv. báró Gerliczy Félixné, özv. Grundwald Henrikné, Szokoly Józsefné, Mezey Vilma, Mezey Mihály, Kunz Gusztáv, Szőke Gyula rajztanár és Böszörményi Géza.

Az értekezleten elhatározták, hogy a kiállításon csak Biharmegye és Nagyvárad mükedvelői hölgyei vehetnek részt, saját készítményeikkel.

A kiállításra már is sokan jelentkeztek.

Az értekezletről a következő felhívást bocsátották ki:

Van szerencsém, a t. cz. közönséget értesíteni, miszerint a biharmegyei és nagyváradai nőegylet az általa alapítandó női menház alapja javára a közeledő husvétünnep alkalmával a megyeház nagytermében mükedvelői (amateur) kiállítást fog rendezni;

mihez képest felkérem megyénk és városunk műkedvelőit, mikép saját készítményű olaj és vízi festményeiket, rajzaikat, üveg és porcelán festményeiket, fényképeiket, valamint női kézi munkáikat a jótékony cél iránt való tekintetből a kiállításra átengedni s e végből nálam szóval v. írásban jelentkezni méltóztassanak, hogy magunkat a kiállítás terjedelmé s a hozzá való előkészületek iránt tájékozhatjuk. A kiállítandó művek beküldése idejét annak idején minden érdekelten külön fogom közölni.

Nagyváradon, 1900. évi márcz. hó 13-án.

özv. báró Gerliczy Félixné,
elnöknő.

TAJÉKOZTATO.

A muzeum az egész téli idő alatt zárva.

Márcz. 19. Esküdtszéki tárgyalás.
Márcz. 21. Esküdtszéki tárgyalás.
Márcz. 23. Esküdtszéki tárgyalás.
Márcz. 23. Közúti vasút közgyűlése.
Márcz. 27. Megyei közgyűlés.

* **Márczius 15.** Az 1848-iki márczius 15-ét, újabb alkotmányosságunk dicső napját Nagyvárad polgársága, községi és felekezeti iskolák, egyletek és társulatok készülnek megülni. A polgárság csütörtökön este pártkülömbőség nélkül vesz részt a »Zöldfában« rendezendő társas vacsorán, melyre nézve vettük a következő felhívást:

Felhívás a hazafias polgárokhöz!

A nagyváradai szabadelvű párt és függetlenségi 48-as párt márczius hó 15-én a »Zöldfa-szálloda« nagytermében este 8 órakor kezdődő társas vacsorát rendez. Felhívjuk Nagyvárad város hazafias polgárságát, hogy e társas vacsorán pártkülömbőség nélkül részt venni sziveskedjenek.

A rendező bizottság.

Itt említjük meg, hogy az agg honvédek márczius 15-én este a Kis-pipában gyűlnek össze, társas vacsorára.

A jogakadémia polgársága délután 5 órakor tartja az ünnepséget a következő műsorral:

Megnyitó. Mondja *Medvigy* Gábor.
Nemzeti dal. Szavalja *Krüger* Aladár.
Mi a haza? Szavalja *Sebő* Mihály.
Ünnepi beszéd. Mondja *Szirmay* Lajos.
Márczius 15. Szavalja *Krüger* Jenő.

A községi polgári fiú-iskola szintén megüli a szabadság születése napját s márczius 15-én iskolai ünnepélyt rendez, a következő műsorral: 1. Hymnus, éneklí az ifjúsági ének-kar. 2. Alkalmi beszéd, tartja *Huszár* K. tanár. 3. Honfidal, éneklí az ifj. ének-kar. 4. Márczius 15-ike, *Jakab* Ödöntől, szavalja *Weisz* Géza IV. o. t. 5. Nemzeti dal *Petőfitől*, szavalja *Czika* Béla III. o. t. 6. Gábor Áron, éneklí az ifj. ének-kar. 7. Márczius 15-ike *Petőfitől*, szavalja *Székely* Lajos IV. o. t. 8. A Hazáról, *Pósa* Lajostól, szavalja *Krausz* Ferencz IV. o. t. 9. Kossuth Lajos, éneklí az ifj. ének-kar. 10. Egy gondolat bánt, *Petőfitől*, szavalja *Klein* Sándor II. o. t. 11. A rab, *Petőfitől*, szavalja *Hadzsics* Henrik IV. o. t. 12. Szózat, éneklí a jelenlevők. Az ünnepély kezdete fél 9 órakor.

A nagyváradai **prem. rendű főgymnasiumnak** »Eötvös önképzőkör« f. évi márczius hó 15-én ünnepélyt tart, a következő műsorral, amelyre a t. közönséget ezen uton hívja meg az önképzőkör ifjúsága. 1. Induló, *Tutsek* Ferencztől, előadja a főgymn. zene-egyesület. 2. Einöki megnyitó, tartja *Prág* Ferencz ifj. elnök VIII. o. t. 3. Kossuth nóták, előadja a főgymn. zene-egyesület. 4. Megemlékezés, írta *Münch* Szilárd VIII. o. t., szavalja *Baly* László VIII. o. t. 5. Alkalmi beszéd, tartja *Pataky* Arnold VIII. o. t. 6. Szózat, előadja az ifj. ének-kar. 7. Egy gondolat bánt engemet, melodráma

szavalja *Bodó* László, VIII. o. t., zongorán kíséri *Waldmann* Géza VII. o. t. 8. Nemzeti dal, *Petőfi* Sándortól, szavalja *Fehér* Adolf VIII. o. t. 9. Nemzeti zászló, éneklí a főgymn. ének-kar. 10. Rákóczi induló, előadja a főgymn. zene-egyesület. Az ünnepély kezdete d. e. 11 órakor.

A nagyvárad—váraljai közs. elemi fiú-iskola 1900. márczius 15-én pontban 8 órakor hazafias ünnepélyt tart, melynek műsora a következő: 1. Hymnus *Kölcseytől*. Éneklí *Mártonffy* Zoltán vezetése alatt két szólamra a növendékek. 2. Megnyitó és a nap eseményeinek méltatása *Istvánfy* Józseftől. 3. Talpra magyar! *Petőfitől*. Szav. *Friss* I. VI. oszt. növ. 4. Talpra magyar. Ének (két szólamra). 5. A haza. *Pósa* tól. Szav. *Frank* M. IV. o. n. 6. Csak hazáját. Ének (két szólamra). 7. A magyar polgár. (Törredék) *Czuczortól*. Szav. *Kripka* Géza III. o. n. 8. A magyar huszár. *Hetyeytől*. Szav. *Huszár* I. III. o. n. 9. Lengyel hymnus. Ének (két szólamra). 10. Előre! *Tóth* Kálmántól. Szav. *Róth* M. IV. o. n. 11. Kedves hon. *Horka* A.-tól. Szav. *Mártonffy* S. II. o. n. 12. Aldd meg Isten, áldd meg e hont. Ének (két szólamra). 13. A magyar nép. *Petőfitől*. Szav. *Frank* Z. I. o. n. 14. Szózat *Vörösmartytól*. Ének.

* **A város ügyei.** Pénteken, márczius hó 16-án délután 3 órakor érdekes ülése lesz Nagyvárad-város szépművészeti és közlekedési szakosztályának. Hat ügyet tűztek ki tanácskozásra, ha ugyan egy délután elég lesz ezek letárgyalására. A tárgysorozat a következő: 1. Nagy-Teleky-utca burkolatának végleges átvétele. 2. Fischer és Kappel vállalkozók kérvénye, melyben Nagyváradon automobil kocsik üzembehozatalára kérték engedélyt. 3. Incze Lajos kérelme próbakérdés készítése iránt. 4. Szabályrendelet a város részére szükséges termények is ipari czikkek beszerzésére. 5. Özv. *Rimler* Károlyné kérvénye a gázgyár mellett levő földterületből házhely eladása iránt. 6. A nagyváradai vaspályaudvar kibővítésére kért helyhatósági engedély.

* **Kitüntetett esperes-plebános.** *Kubicsek* János tiszteletbeli esperes és buziási plebánosnak Ö Felsége az egyház terén szerzett érdemei elismerésül a koronás arany érdemkeresztet adományozta.

* **A választók névjegyzéke.** A jövő évi választók összeírását. Nagyvárad város központi választmánya már legközelebb megkezdí. A központi választmány új tagja: *Ritók* Géza hosszabb időre külföldre utazván, helyette *Olaszi* városrésze dr. *Dési* Gézát hívta be a polgármester a választók összeírásához.

* **Pénztár vizsgálat a városnál.** Nagyvárad város főpénztárát tegnap délután vizsgálta meg a polgármester, a főszámvevő és pénzügyi tanácsnok közbejöttével. Ugy a könyveket, mint a készpénzt és letéteket teljesen rendben találták.

* **Zenepróba.** A nagyváradai zenekedvelők egyesülete részéről a következő értesítés közlésére kértünk:

A zenekedvelők egyesületének működő tagjait értesítjük, hogy a szokásos csütörtök esti gyakorló próba holnap, a nemzeti ünnepre való tekintetből elmarad és helyette ma, szerdán este 8 órakor tartatik próba. Miután a legközelebb adandó hangversenyünktől csak rövid idő választ el, kérjük a működő tagokat úgy a ma esti, mint általában a többi próbákban is minél számosabban megjelenni.

Vomácska József,
karnagy.

Réz Mihály,
igazgató.

* **Az új debreczeni főgimnázium.** A debreczeni róm. kath. új főgimnázium építését már a közel napokban megkezdik. A városi tanács az építkezés céljaira tegnap ötvenezer téglát utalványozott ki.

* **Jótékony adományok.** Az egyesült nagyváradai László és Hunyadi gőzmalom részvénytársaság a vezetésem alatt álló biharmegyei és nagyváradai nőegyletnek 100 koronát, a biharmegyei bank 50—50 koronát adományoztak; mely nagylelkű adományokért ez uton is köszönetet mond. Nagyváradon 1900 évi márcz. 13. Özv. báró *Gerliczy* Félixné elnöknő.

* **Jegyzőválasztás.** F. hó 12-én jegyzőválasztás volt *Kristyór* községben, mely alkalomból *Zakala* Tivadar h. körjegyzőt választották meg egyhangulag *kristyóri* körjegyzővé.

* **A pálinka ivás ellen.** A pálinka ivás évenként igen sok embert tesz tönkre úgy testileg, mint lelkileg. Bars megye a pálinka ivás korlátozására szigorú törvények hozatalát tartja legmegfelelőbb módnak és pedig nem akként, hogy a fogyasztók büntetésével érjenek el eredményt, hanem a termelés és áruba bocsátás megszorítása által. A képviselőházhoz intézett felterjesztését Bars megye pártolás végett megküldötte Nagyvárad város törvényhatóságához is.

* **Névmagyarosítás.** *Hochberger* Mór vezetéknévét *Halmi*-ra magyarosította belügyminiszteri engedéllyel.

* **A pálinka mérések korlátozása.** *Hont* vármegye nem rég egy feliratot terjesztett a képviselőházhoz, melyben az iszákosság csökkentése végett ajánlja a pálinka mérések csökkentését. A vármegye e kérvényt megküldötte valamennyi törvényhatóságnak pártolás végett. Most *Szabolcs* vármegye intéz hasonló szellemű feliratot az iszákosság megállítására végett a képviselőházhoz, feliratában még azt javasolja, hogy vasárnap, Husvét, Karácsony, Pünkösöd ünnepek két első napján a pálinka mérések d. e. 9 órától d. u. 4 óráig zárva tartassanak. E felirat ma érkezett meg Biharvármegye törvényhatóságához s azt valószínűleg már a legközelebbi közgyűlésen tárgyalni is fogják.

* **Halálozás.** Részvétel vettük a következő gyászjelentést: *Vértessy* Andorné szül. *Kovács* Laura, *Kovács* Béla, *Vilmos* és neje *Sztribszky* Aranka gyermekeikkel, *János* és neje *Radvánszky* Katalin gyermekeikkel, *Dezso*, *Ferencz* és neje *Knieszner* Janka gyermekeikkel, mint az elhunyt gyermekei; *Schlosser* László és neje *Herczog* Valeszka, *Schiosser* Mariska, *Schaller* Ernő és neje *Sontagh* Ilona gyermekekkel, *Schaller* Béla és *Schaller* Margit unokaöccsei és hugai, egy számos rokon nevében legmélyebb fájdalommal jelentik, forrón szeretett édesanyának, anyós, nagyanya és nagy-nénének özv. *Kovács* Jánosné született *Schlosser* Máriának f. évi márczius 12-én éjjel, életének 72-ik, özvegyiségének 30-ik évében hosszasan szenvedés és a haldoklók szentségeinek ájtatos felvétele után történt gyászos elhunyt. A megboldogult drága halott földi maradványai f. évi márczius 14-én d. u. 4 órakor fognak *Kolozsvári-utca* 41-ik számú háznál a róm. kath. egyház szertartása szerint beszenteltetni és a várad-velencei róm. kath. sírkertben nyugalomra tétetni. Az engesztelő szentmiseáldozat pedig f. hó 15-én reggeli 8 órakor fog a várad-velencei róm. kath. templomban az *Egek* urának bemutatni. Mely vég-tisztességtételre az elhunyt rokonai, barátai, és ismerősei meghívotnak. Nagyvárad, 1900. márczius 13. Áldás és béke porai felett!

* **A betörő gyermek öngyilkossága.** Vasárnap délbe *Debreczen*ben egy tizenöt éves gyermek lett öngyilkossá. Ez a fiatal fiú azért hátrázta el magát a végzetes tette, mert félt a börtöntől. *Fülöp* Gyulának hívták az öngyilkost, lakatos inas volt. Ez a fiú négy ízben betört egy cipésznek a raktárába s az onnan elvitt csizmákat olcsón eladta. Mikor negyedik ízben mászott be a raktárba, elfogták, azonban a rendőrség szabadlábra helyezte. Hanem a fiú félt a börtöntől s ezért vasárnap délbe, mikor a rendőrségtől elengedték, kiment a város er-

dejébe s ott mellbe lőtte magát. A golyó a szívbe hatolt s rögtöni halált okozott. A fiatal öngyilkos irást nem hagyott hátra.

* **Ugron Gábor üdvözlése.** Szemere Miklós ma Bécsből táviratilag üdvözölte Ugron Gábort abból az alkalomból, hogy az ellene indított hajszja kudarczczal végződött. Szemere sürgönye így védződik:

»Boldog ország, melynek legnagyobb megrontója Ugron Gábor!«

* **Vizsgálatok a pósta tanfolyamon.** A m. kir. posta- távirat tanfolyam hallgatóinak írásbeli és szóbeli vizsgálata tegnap ment végbe az erre kinevezett vizsgálóbizottság előtt a pósta palotában. Képesítést nyertek ez alkalommal Kárpó Juliska, Rácz Margit, Hermann Róza és Schwarcz Róza pósta- és távirat tanfolyamot hallgatók.

* **Örült a képviselőházban.** Komjáthy Béla tegnapi képviselőházi beszéde közben roppant izgatón és kínos incidens zavarta meg a tanácskozást. A 7-ik számú karzaton fölállt egy ember és harsány hangon elkiáltotta:

— Eljen Magyarország és az összes nemzetiségek!

Együttal egy iv sűrűen teleirt papirt dobott a karzatról a képviselő felé.

Elképzelhető, mily meglepetést és izgalmat keltett ez a jelenet. Az illetőt természetesen azonnal kivezették, a hol először Rogolya Gyula inspekcziós rendőrfelügyelő hallgatta ki. Feleiteinek zavarából és dultságából azonnal látta, hogy örült emberrel volt dolga s a körülötte csoportosuló újságírókhoz fordulva így szólt:

— Bolond!

Ezt az örült nagyon zokon vette s felháborodva utasította vissza a »bolond« jelzőt, mondván, hogy ő megakart menteni az országot, a hazát és az egész emberiséget. Majd Csávossy Béla háznagy hallgatta ki s csakhamar kiderült, hogy a neve Lippert István Magyarországi születésű, betűszedő. Az utóbbi időben a Szt.-István nyomdában volt alkalmazva.

A képviselőházból kivezették s a rendőrség az utcán letartóztatta és a megfigyelő osztályba szállította.

Az írás, a melyet a terembe dobott így kezdődik:

»Dicsértessék az ur Jézus! Nagyságos képviselő Urak!« elmondja benne zavartan, hogy a képviselők hassanak oda, hogy a király lépjen közbe a délafrikai hadakozók ügyébe és szüntesse be a további vérontást.

A képviselőház még sokáig állt az izgalom hatása alatt, a melyet az incidens keltett.

* **A színház fodrásza.** Nem csak a színház építése halad gyorsan, hanem mindem ami a színházzal összefüggésben van, hogy a kitért időre az első előadást is meglehessen tartani. Somogyi színház igazgató nem régiben megkötötte a szerződést is egy nagyvári fiatal jó hírű fodrászsal Ramminger Jánossal, a ki a színház fodrásza lesz. A napokban már meg is kezdték a színházi parókák készítését. Egyelőre mintegy háromszáz parókát készítenek. Ramminger több éven keresztül volt a kolozsvári Nemzeti Színház fodrásza s ott teljesen megvoltak vele elégedve.

* **A Spitzer-kenőcs.** Néhány nappal eelőtt már megirtuk, hogy a Spitzer-kenőcs forgalomba hozását s árusítását a belügyminiszter megtiltotta, még pedig azért, mert a kenőcsben mérgező anyagok vannak. A hír akkoriban nagy feltűnést keltett, különösen a női körökben, mert hát a Spitzer-kenőcsöt szelvényben-hosszában használták, abban a balga reményben, hogy a női arcot bájossá, széppé teszi. A miniszteri rendelet megjelenése után a naiv lelkek azt hitték, hogy a mérgező kenőcs egyszer s mindenkorra véget ért s hogy immár senkinek sem lesz ártalmára. Pedig hát nem így van. A gyárosok ugyanis, akiknek a kenőcsből igen nagy hasznuk volt, minden módot elkövetnek arra, hogy kenőcsükkel a női szépséget tovább is tönkretessék. Először is az ipartestület ut-

ján arra tesznek lépéseket, hogy a minisztert a rendelet visszavonására bírják. Abbéli reményük azonban, hogy káros kenőcsüket szabadon árulhassák, úgy látszik, nem valami erős s így más fogáshoz nyulnak. Ügyfeleiket, a gyógyszerészeket már is értesítették, hogy a régi jó nevű, de ujabban mérgezőnek talált s betiltott kenőcsüket *eszéki és vukovári kenőcs név alatt adják forgalomba.*

* **Az elrabolt és megtalált gyermek.** Izgatott jelenetek voltak tanu e hó 10-én a tarczali országos vásár látogatói. Az érdekes esetről levelezünk az alábbi részleteket közli: Eelőtt négy évvel történt, hogy Barbucz Mihály gecsei lakos négy éves Mihály fia ismeretlen módon eltűnt a faluból. A szülők hosszú keresés után végre azt hitték, hogy szerencsétlenségnek esett áldozatul a fiu. Barbucz, a ki gyermekjátékok elárulásával foglalkozik és vásárról-vásárra jár, e hó 10-én is megjelent a tarnóczy vásáron. A mint ott árulgatta a játékokat, egyszer csak egy öreg vak koldust vezetett el előtte egy nyomorult gyermek. Barbucz a mint a gyermeket meglátta, ösztönszerűleg a saját elvesztett gyermekére gondolt. Nézte sokáig, miközben a gyermek is megállt a játékok előtt. Egyszerre csak felkiáltott Barbucz:

— Te vagy-e fiam Mihályka?

A fiu erre felismerte az apját, eldobta a koldus botot és oda futott az apjához. Az öreg vak koldus erre gyorsan el akart menekülni, de Barbucz utána ugrott és lefogta. Erre nagy csődület keletkezett, mire az ottlévő csendőrök megjelentek, a kiknek Barbucz előadta az esetet. Az öreg vak koldus — a kinek a szemei egyszerre épek lettek — a csendőrség vallatára fogta s ennek valamint a kis Barbucz gyermek előadásából a következő tényállást derítették ki. A kis Barbucz fiu eltűnése idején a falu végén játszott, miközben néhány kocsi cigány hajtott arra s ezek a gyermeket felkapták a kocsi és elhajtottak vele. Félésztendeig volt a cigányok között a mikor eladták 5 forintért Tóbiás András letenyei koldusnak. Tóbiás a kis Barbucz gyereket addig kinozta, míg kezeit teljesen kifecizmitotta s mikor aztán nyomorék lett, faluról-falura járt vele koldulni. Tóbiást a csendőrség letartóztatta és bekísérték a járásbírósághoz, a cigányok kiderítésére pedig megindították a nyomozást.

* **Gyilkos halászkok.** Kegyetlen gyilkosságról ad hírt martonosi levelezőnk: A tiszai halászati jogot felerészben a bács megyei községek, felerészben a torontálmegyei községek bírják. Mindegyik község a halászati jogot bérbe adja a halászkoknak. A torontáli oldalra eső tiszai részt az ácsi halászkok bírják bérbe, a kik éjnek idején átszokták huzni a hálót a bácskai oldalra is, a mi által a bácskai halászkokat megkárosítják. E hó 9-én éjjel négy ácsi halász ismét felhajtott Martonos alá s hálójukkal átkerültek a bácskai oldalra is. Csihás András és Barta Vincze martonosi halászkok a mint ezt észrevették, csolnakra ültek, hogy elfogják az ácsi halászkokat. A Tisza közepén találkoztak. Csihás és társa elakarták venni a szerb halászkok hálóját, de a szerb halászkok ellenszegültek ennek a kísérletnek. A csónakokban ülő ellenfelek ekkor az evezőkhöz kaptak és azzal mérték egymásra hatalmas ütéseket. De mivel így nem tudtak egymásban nagyobb bajt okozni, a szerbek, kik nagyobb számban voltak, felfordították a két martonosi halász csolnakját, minek következtében azok a Tiszába estek. A két vízbefordult halász uszni akart, de ekkor a szerb halászkok addig verték őket fejbe az evezőkkel, a míg azok eszméletüket veszítve, a víz alá merültek. Csihásnak a fia, a ki a martonosi partról nézte a küzdelmet, befutott a községbe s a csendőrségnek jelentést tett az esetről. Mire a csendőrség leérkezett a Tiszára, a szerb halászkok elmenekültek ugyan, de szerszámukat már nem tudták magukkal vinni. A visszamaradt halászszerszámok alapján sikerült a csendőrségnek kinyomozni a gyilkosokat, a kiket Tosity Jevrem, Bardner Milos, Hovvoczky Járó és Zsikity Szevén személyében másnap le is tartóztattak. Csihás és Barta holttestét eddig még nem sikerült megtalálni.

A kereskedők tőkekamat adója.

A kereskedőkre és iparosokra nemcsak sérelmes volt, de anyagi kárral is járt az, hogy az áruhitelzésből származott követelések után tőke-kamat adót vetettek ki rájuk s azt be is hajtották, holott sok helyen még az egész követelés is oda veszett.

A nagyvári kereskedelmi és iparkamara ennek jogtalan voltát nemcsak többször felterjesztésben is hangoztatta, hanem a kir. pénzügyigazgatóságnál is minden követ megmozdított, hogy kereskedőink meg legyenek óva ezen jogtalan és sérelmes megadóztatástól, de eredmény nélkül.

Végre a közigazgatási bíróság döntvényt hozott egy konkrét esetről kifolyólag, mely teljesen igazolja a kamara elfoglalt álláspontját s jövőre megmenti a kereskedőket az ilyen tőkekamat adó fizetésétől.

A kereskedők tájékoztatása céljából érdekesnek tartjuk a közigazgatási bíróság határozatát az indokolással együtt a következőkben közölni:

Határozat:

A kereskedelmi ügyletekből eredő követelések után élvezett kamatok tőkekamat és járadékadó kötelezettségét az a körülmény, hogy a követelésekről váltó, kötelezvény vagy bármilyen adóslévlé állittatik ki, még nem állapítja meg.

Indokok:

Tőkekamatadó tárgyát az 1875. évi XXII. t.-cz. 1. §-ában felsorolt jövedelem forrásokból eredő kamatok, osztalékok és jutalékok képezik, feltéve, hogy ezek a jövedelmek föld, ház, III. oszt. kereseti adó vagy a nyilvános számadásra kötelezett társulatok és egyletek adója által közvetve, vagy közvetlenül érintve nincsenek.

A kereskedelmi ügyletekből eredő követelések után érkezett kamatok azonban az 1875. XXII. t.-czikkben megállapított tőkekamat és járadék adó alá nem vonhatók, mert az 1875. évi XXIX. t.-cz. 15. §-a szerint a kereskedelmi üzletből vagy foglalkozásból az annak folytatásához szükséges kiadások levonása után fennmaradó összes jövedelem III. oszt. kereseti adó alá tartozik, már pedig kétségtelen, hogy a kereskedelmi ügyletekből eredő követelések után járó kamatok is ennek a jövedelemnek alkatrészét képezik s így mint ilyenek III. oszt. kereseti adó alá esnek.

Ugyanezen tekintet alá esnek azok a kamatok is, melyek a nyilvános számadásra kötelezett vállalatok és egyletek kereskedelmi ügyleteiből eredő követelések után járnak, mert ezekre nézve is kétségtelen, hogy az ezek üzleti adója által már érintett jövedelmek alkatrészét képezik.

Az, hogy a kereskedelmi üzletből eredő követelés után kamat különlegesen köttetik ki, vagy hogy a követelésről és kamatairól külön váltó, kötelezvény vagy bármilyen adóslévlé állittatik ki, hogy a kereskedelmi ügylet teljesítése vagyis a követelés esedékessége hosszabb vagy rövidebb időre szól-e, hogy a teljesítés esetleg meghosszabbított-e, a követelés jogi természetén mit sem változtat, következtékép a kamattőke, tőkekamat és járadék adó kötelezettségét sem állapíthatja meg, mert a kamattőke továbbra is éppen úgy az üzleti jövedelem kiegészítő része marad s mint ilyen a III. oszt. kereseti adó vagy a nyilvános számadásra kötelezett vállalatok és egyletek adója alá tartozik. A kereskedelmi törvény ugyanis a kereskedelmi ügyletekből eredő követelések után nemcsak a kamat különleges kikötését enged meg, hanem 282—286. §-aiban külön kikötés nélkül is kamat fizetési kötelezettséget állapít meg; — a kereskedelmi ügyletekből eredő követelés hosszabb fennállásának tartama által sem tekinti a követelés jogi természetét megváltozottnak, mert 286. §-a szerint a kamatok a tőke összegét is meghaladhatják; 333. §-a a kereskedelmi ügylet teljesítésének meghosszabbításá-

kifejezetten is megengedi; végül magában véve az által, hogy váltó, kötelezvény vagy bármilyen adóslévél állittatik ki, a jogczim kifejezett megváltoztatása nélkül a követelés elismerésével s a jogosított fél igényeinek meg erősítésével szolgál, de a követelés eredetét és jogalapját nem érinti.

Önként érthető azonban, hogy oly esetekben, midőn valamely adóslévél vagy bármiféle más kötelező irat a követelés jogi alapját kifejezetten megváltoztatván, arra nézve más jogczimet állapít meg, úgy, hogy a kamat ezáltal megszűnik a III. oszt. kereseti adó alá eső üzlet jövedelmének kiegészítő része lenni, valamint oly esetekben is, midőn akár az üzlet megszűnése, akár pedig a követelés átruházása folytán az többé III. osztályu kereseti adóval vagy pedig a nyilvános számadásra kötelezett vállalatok és egyletek adójával jogosan érintve nem lehet, a kamatok után tőkekamat és járadékadó megállapításának van helye; mert nem magában véve a követelés jogi természet, hanem az a körülmény állapítja meg a kereskedelmi ügyletekből eredő követelések utáni kamatoknak kamatadó mentességét, hogy ez a kamatjövdelem a III. osztályu kereseti adó illetőleg a nyilvános számadásra kötelezett vállalatok és egyletek adója alá esik.

Ezek alapján ki kellett mondani, hogy a kereskedelmi ügyletekből eredő követelések után élvezett kamatok tőkekamat és járadékadó kötelezettségét az a körülmény, hogy a követelésekről váltó, kötelezvény vagy bármilyen adóslévél állittatik ki, még nem állapítja meg.

Kelt Budapesten, a m. kir. közigazgatási bíróság pénzügyi osztályának 1899. évi június hó 26. napján tartott osztályüléséből.

Hitelesített a m. kir. közigazgatási bíróság pénzügyi osztályának 1900. évi február hó 15. napján tartott osztályülésében.

Délafrikai háboru.

London, márcz. 13. A Reuter-ügynökségnek jelentik Venterspdeiből tegnap esti kelettel; A driedfonteini ütközet óta Roberts hadereje gyors menetben ide vonult, miközben a lovasság a főhad előtt járt. Ma reggel azt jelentették, hogy körülbelül 12,000 bur 18 ágyuval egy dombsoron áll, a mely az immár csak 15 mértföldnyire lévő Bloemfonteinig vezető egyenes utat dominálja. Az angol haderő megkerülte az ellenség hadállását.

London, márcz. 12. A Reuter-ügynökség jelenti Durbanból mai kelettel, hogy a transzváli kormány Németországot felkérte közbenjárásra vagy beavatkozásra, a mit azonban Németország azonnal a kijelentéssel utasított vissza, hogy konfliktust Németország nem akar előidézni.

Washington, márcz. 12. (Reuter.) Alapos a föltevés, hogy az Egyesült-Államok fölajánlották jó szolgálataikat Nagy-Britanniának és a dél-afrikai köztársaságoknak. Egyelőre még nincs szó tulajdonképeni közbenjárásról, a mely Nagy-Britanniának nem tetszenék és a melyet az Egyesült-Államok föl nem ajánlanak addig, a mig nem tudják, hogy mind a két hadviselő fél elfogadhatja. Azt hiszik azonban, hogy az Egyesült-Államok nagyon alkalmas közvetítők volnának arra, hogy a feleknek átadják a békekötésre való felszólítást, vagy azt a kérdést, hogy milyen feltételek mellett lehetne a békét ismét helyreállítani.

London, márcz. 13. French tábornok ma délben minden ellentállás nélkül bevonult Bloemfonteinbe, Oránia fővárosába s a gyanus egyéneket összefogdostatta. A foglyok között van Steyn elnök öccse is.

IRODALOM.

A »Magyar Könyvtár« most küldi szét márcziusi füzetét, melyek ismét hat értékes számmal gyarapítják e nagybecsű vállalatot. Mindenekelőtt folytatódik Petőfi költeményeinek illusztrált kiadása; ezuttal »A helység kalapácsa« és »János vitéz« van egy vaskos füzetbe foglalva, melyet Telegdy László rajzai, egy igen szép Petőfi-arckép, továbbá Bánóczy Józsefnek magas bevezetése és jegyzetei tesznek érdekessé. Egy másik füzet Jókai néhány novelláját tartalmazza; a »Ne nyulj hozzám« cz. hosszabb elbeszélés, mely a füzetet megnyitja, valamint a többiek is, eddigelé nem jelentek meg. A külföldi klasszikusok közül Aischylost adja a »M. K.«, még pedig az Oresteia-trilogia legszebb részét, az »Agamemnon«-t, Várad Antal poétikus fordításában, a szükséges magyarázatokkal és jegyzetekkel. A legújabb elbeszélő irodalom is képviselve van az új sorozatban: a külföldi két, a magyar egy füzetel. Ouidától, a népszarű angol regényíróntól, a ki oly mesterien tudja rajzolni az olasz népeletet, a »Tonia« című olasz tárgyú elbeszélést fordította le T. Fenyvessy Szeréna asszony, míg a Francia elbeszélők tárának III. sorozataképen Ambrus Zoltán és Hevesi Sándor Edmond About, Catulle Mendés, Villiers-de L'Isle-Adam és Maxime Paz egy-egy munkáját tolmácsolják. Végre a mai magyar elbeszélők közül Tábori Róbert jelentik meg egy füzetnyi »Különös Történetek«-kel, a hol csupa fantasztikus, érdekesnél-érdekesebb meséjű történet mesél el rendkívül elevenen és ötletesen. A »M. K.« egy-egy száma 15. kr. Az eddig megjelent füzetek jegyzékét ingyen küldi meg a kiadóhivatal: Wodianer F. és Fiai (Andrássy-ut 21.)

Igazságszolgáltatás.

Márcziusi esküdtszéki tárgyalások. Megemlékeztünk arról a három bűntügyről, amelyet e hónapban fog tárgyalni a nagyváradi esküdt bíróság. Ugy volt, hogy még most több ügy is jogerőssé válik s azokban is még márcziusban meg lesz tartva a végtárgyalás, azonban több ügy nem lett jogerős s így márcziusban csak ezt a három bűntügyet fogja tárgyalni a törvényszék, ha csak időközben még váratlanul befejezést nem nyer egy-két ügy, amelyet akkor még márcziusban letárgyalnának. Az esküdtek behívása a tárgyalásokra most folyik.

Sima Ferencz pöre. A szentesiek volt képviselője, Sima Ferencz tegnap a budapesti törvényszék előtt állott. Sikkasztással vádolta a kir. ügyészség, de nem maga a panaszos, aki időközben elállott annak idején tett följelentésétől. Sima Ferencz elnöke volt a Vörösmarthy-nyomda részvénytársaságnak, a hová művezetőnek 200 frt kauczió ellenében Kirschbaum Vilmost szerződtette. Mielőtt a nyomda csődbe ment, Kirschbaum persze visszakövetelte a pénzt, de az igazgatóság nem akart tudni a kauczió felől. Azt mondták, hogy nem is tudnak róla s ha Kirschbaum csakugyan adott óvadékot, azért Sima Ferencz feleljen, a ki a pénzt átvette, mert ő azt be sem szolgáltatva a részvénytársaságnak. Sima ezzel szemben arra alapította védelmét, hogy ő igenis beszolgáltatta a 200 forintot, még pedig akkor, midőn egy alkalommal 1600 forintot adott át, amiben mindenestre benne van szerinte a kérdésben forgó kisebb összeg is. Kirschbaum nem kívánta ezuttal sem Sima megbüntetését. Az ítéletet csak a délutáni órákban hozta meg a törvényszék.

A nagyváradi kir. tábla elintézett ügyei.

Előadó: Harmathy Károly.

- 4790 Vakares Jánosné jogtalan elsajátítás — helyben hagyva,
5136 Nyegru Lőrinczné rágalmazás — helyben hagyva.
5137 Ökrös Imre lopás — részben megváltoztatva.
5138 Kókényesi Károly testisértés — helyben hagyva.
5149 Szabó Imréné testisértés — helyben hagyva.
5195 Özv. Singurár Illésné lopás — megváltoztatva.
5196 Katona Mátyás testisértés — helyben hagyva.
5207 Degel Károly szemérem ell. vétség — feloldva.
5208 Vesze Nyikora lopás — részben megváltoztatva.
5220 Pálfi Mihály testisértés — helyben hagyva.
5221 Dupó Péter testisértés — h. hagyva.

Előadó: Poynár Dénes.

- 5194 Bark Imre lopás — rendelet.
5250 Purcse Flora Mitru jogtalan elsajátítás — feloldva.
5291 Vacsán Jov. anyakönyvi kihágás — rendelet.
5308 Joveszk Lázárné lopás — részben megváltoztatva.
5334 Bugy Eftimie sikkasztás — megváltoztatva.
5335 Gila Tódor közcsend ell. kihágás — megváltoztatva.
5351 Duma Ilarie lopás — h. hagyva.
5352 Kreez Flore sikkasztás — helyben hagyva.
2558 Sandru Juon lopás — feloldva.
5461 Tipei Ferencz testisértés — megváltoztatva.
5475 Burgó Petru lopás — részben megváltoztatva.
5479 Braun Márton rágalmazás — helyben hagyva.

Előadó: Balogh Samu.

- 5006 Papp Balázs lopás — részben megváltoztatva.
5008 Nagy Lajos testisértés — helyben hagyva.
5073 Panda Nikita lopás — h. hagyva.
631 Mózes József hatóság elleni erőszak — megváltoztatva.
664 Goldberger Márton hat. elleni erőszak — megváltoztatva.
880 Kaizler Ödön sikkasztás — részben megváltoztatva.
4974 Sicher Zsigmond sikkasztás — helyben hagyva.
4986 Szimucz Vaszali testisértés — helyben hagyva.
5020 Kocsis József sikkasztás — helyben hagyva.
5021 Szilágyi Sándorné rágalmazás — megváltoztatva.
5618 Opre Péter közcsend ell. kihágás — h. hagyva.

REGÉNY-CSARNOK.

TUDÓS ÉS APA.

Irta: Julius.

5.

II.

Sürgönyt kaptam. Vőfénynek hívtak Huska menyegzőjére, mint a család távoli rokonát. Örömpeseve szálltam vonatra, hogy mentől hamarabb láthassam azt a szöske babát, ki oly csiri-biri apróság vala, mikor utoljára náluk voltam. Számolom az éveket. Bizony én már öreg vagyok, mig a szöske baba viruló szép, nagy leány lehet. Emlékezetembe jutnak a történetek. Szegény Olga! Azt hirsztelik meghalt, magam győződtem meg az ellenkezőjéről. Talán jobb lenne, ha bánatos, vigasztaló könnye-

ket lehetne érte ejteni. De nem, ne zavarjuk meg a másik boldogságát, ki előtt tisztán áll az emlék... Szegény apa! Okulván a történeteken, levevé vállairól a leány nevelés nemes, de nehéz terhét, nevelő-intézetbe adta két kisebb leányát. Mindig ott tartotta őket. S hogy az egyik felcseperedvén hazahozni kényszerült, nem sokáig hagyja maga mellett, férjhez adja egyik tanítványához, kinek nagy jövőt jósol, ki a szerencsét érezi magára mosolyogni, hogy a nagy tudós leányát eljegyezhetette...

A szöske babát, a mennyaszonyt, karomon vittem be a templomba. Különös érzelmek közepette. Megkérdezni akartam, boldog-e? Felesleges, leolvastam arczáról. Meg a vőlegény, egy szeretetreméltó kedves fiu, elég kezességet nyújt. Minek akarnék tehát belátni a szív rejtelmibe?

Lelket emelő bus-tünnepélyes orgona-preludiumok között értünk az oltár elé, hol helyem a vőlegénynek engedém át. Elhangzott a szeretlek, a holtamiglan. Visszaíndult a menet. Pazar lakoma, táncz, zene, vigság közt zajlott le a menyegző. Ott volt a város színe-java. A tudós kitétt magáért. Leánya boldogsága őt is boldogsággal tölté el. Homlokáról eloszlott a legcsekélyebb boru, mely a multa emlékeztetne. Megöregedett, megöszült, mindamelllett nem veszté el fiatalos rugékonyságát. Belül érzé az idő nyomát, csapásait, be nem hegeszthető sebet ejtett az rajta. Nem volt vidám, de bánatos sem volt. A dologba, a munkába temeté bánatát, és ha irt, nem feledést bizonynyára talált abban.

Csak nem régen kapta meg a természet-buvárkodás terén szerzett érdemeiért a »királyi tanácsos« címét, melyre munkáival, mint a szakférfiak mondták nagy mértékben rászolgált. Nem kis örömet szerzett ez neki. Hiu volt és büszke. Tudatában volt saját ismeretének. Magánál nagyobb tekintélyt nem igen ismert el. Mindazonáltal tisztelték, mert nem fitogtatta tudományát. Komoly volt és udvarias, néha szellemesen szatirikus. Ez által kedves volt mindenütt a társaságban...

Megelégedetten nézett végig vendégein, majd leányán pihenteté szemét pár pillanatra, aztán észrevétlenül távozott, nem zavarát meg rendes életmódját, lefeküdt...

Régen, midőn vonatra ültem, javában mulató társaságot hagytam ott. Magammal hoztam a Marchalt Nielt, melyet a mennyaszony csokrából szakajtott, ezzel felelvén szívből jövő jókívánságomra...

III.

... Gyász borítja a tudós házat, mély gyász. Fekete leplevel bevonja a kedélyt. Csend, irtóztató csend képezi a környezetet. Csak néha néha egy-egy fájdalmas sóhaj, egy-egy görcsös, kínos feljajdulás szakad föl a szenvedők kebléből, s tolakodik az élettelen, hangtalan bírodalomba...

Egy angyal életét a másik halála vonta maga után. A férj feleségét, a tudós gyermekét siratja, a másodikat siratja el. Kinzó néma fájdalom marcangolja bensejét, marja, tépi szívet. Nem hall, nem érez; csak néha felzokog. Dul keblében a kétségbeesés. Vonásai eltorzulnak a fájdalomtól. Szeme kidüled a sápadt keretből. Agyában borzalmas, vakmerő gondolatok születnek. Megragadják, uralkodnak fölötté, daczos, gunyos fölkiáltásra bírják ajkát:

(Folyt köv.)

TAVIRATOK.

Zendülés a tolonczházban.

Budapest, márcz. 13. (Saját tud. táv.) A budapesti tolonczházban ma nagy, véres zendülés volt, mely állítólag egyik rendőrtisztviselő kegyetlen bánásmódja miatt keletkezett. A zendülők egyik szobába vonultak vissza s a szoba ajtaját bezárták, eltorlaszolták. Rudnay főkapitány maga sietett a zendülés színhelyére, felszólította a tolonczokat a megadásra, de azok nem engedtek.

Erre a rendőrök csákányokkal nekiestek az ajtónak, a melyet betörték s a zendülést leverték.

Török dolgok.

Konstantinápoly, márczius 11. Az Agence de Constantinople hivatalos forrásból szerzett információ alapján merő koholmány-nak minősíti egy berlini lapnak számos török főtiszt és polgári hivatalnok letartóztatásáról szóló jelentéseit. Ugyanez a forrás azt mondja hogy az üszkübi eseményeknek nagyobb jelentőséget tulajdonítanak, mint a minő a valóság-nál fogva megilleti őket és azt az erős meggyőződését fejezi ki, hogy a mozgalom, a mely különben illetékes helyen semmiféle nyugtalanságot nem okoz, nemsokára meg fog szünni.

A pestis.

San-Francisco, márczius 12. Itt egy halálos kimenetelű pestis-eset fordult elő. A hatóságok szigorú intézkedéseket tettek a kínai lakosságú városrészek közegészségi állapotainak javítására. (M. T. Ir.)

KÖZGAZDASÁG.

A gazdasági egylet ülése.

Nagyvárad, márcz. 13.

A biharmegyei gazdasági egyesület tegnap ó. u. 3 órakor gyűlést tartott. Jelen voltak Bereczky Géza, Gálbory Sámuel, Markovits Károly, Pékánovits Imre, Pokay Dezső, Szahländer Károly és Vidovich György választmányi tagok. Dr. Markus László pénztárnok, Weingärtner Andor titkár.

Titkár jelenti, hogy az egylet elnöke betegsége, az alelnökök pedig elfoglaltságuk miatt a gyűlésen nem jelenhettek meg, kéri a választmány tagjait egy korelnök választására, ki a gyűlés menetét vezesse.

Választmányi tagok Gálbory Sámuelt választják meg korelnökül, ki a tisztséget elfogadván a megjelent tagokat üdvözölte s a gyűlést megnyitotta s felhívta a titkárt a tárgyak előterjesztésére.

Földművelésügyi miniszter az osztrák-magyar vámterület új autonom vámtarifájának megállapítása céljából véleményadásra az egyesületet is felhívta. Felkérte egyidejűleg egyesületet, hogy Biharvármegye mezőgazdasági és forgalmi viszonyaira nézve adatokat szolgáltatson mely célból küldött egy 17 pontból álló kérdőívet kitöltés végett.

Evvel kapcsolatban előterjeszti titkár, hogy az elnökség, tekintettel azon körülményre, miszerint a kérdő pontokban a miniszter a vármegye területéről Ausztriába és a külföldre kivitt vagy onnét behozott mezőgazdasági termények statisztikáját is kéri, a kereskedelemügyi minisztert felkérte, miszerint engedje meg, hogy egyesületünk a vármegye kiküldöttjei által vasuti állomásairól ezen adatokat beszerezhesse.

Igazgató-választmány beható eszmecsere után az elnökség eljárását helyesléssel tudomásul vette, megbizta az elnökséget, hogy erre a célra a minisztertől segélyt kérjen, ha a miniszter ezen segélyt nem adná meg, úgy kérje fel a kereskedelemügyi minisztert, hogy utasítsa a vármegyében levő vasutak állomási főnökeket, hogy a szükséges adatokat hivatalból juttassák el az egyesülethez, melynek alapján tegye meg véleményes jelentését.

Dr. Beöthy László főispán a vármegye

közigazgatási bizottságának elnöke értesítette, hogy a közigazgatási bizottság az egylet álláspontjára helyezkedett s Nagy-Szalontát hozta javaslatba a gazdasági ismétlő iskola helyéül. Tudomásul vétetett.

Előterjesztetett a számvizsgáló bizottság-nak jelentése az egylet múlt évi számadásainak megvizsgálása felől.

Miután a számvizsgáló bizottság a számadásokat és a pénztárt rendben találta, választmány indítványozni fogja a közgyűlésnek a számadások terhe alól való fölmentését.

Előterjesztettek az elnökség jelentése az egylet múlt évi működése felől.

Közgyűlés elé terjesztetni határozatott.

Előterjesztetett a f. évi költségvetés.

Elfogadtatott és a közgyűlés elé terjesztetni határozatott.

Pokay Dezső indítványozza, hogy keresetsék meg a földművelésügyi miniszter, miszerint a vármegye 3 pontján fajbaromfi telepet állíttasson fel.

Indítványa elfogadtatott és megbízott az elnökség az iránt feliratot intézni a földművelésügyi miniszter urhoz.

Jegyzőkönyv hitelesítésére Markovits Károly és Szahländer Károlyt kérvén fel, elnök a gyűlést berekesztette.

A saazi komló művelése. Európa-szerte ismeretes a saazi komló hírneve. — Ősrégi időtől fogva ez a komló képezi a világkereskedelem legkeresettebb cikkét mint olyan termény, melyhez hasonlót minőség tekintetében sehol sem találhatunk. E jelenség okát nemcsak a természeti viszonyokban kereshetjük, hanem azon művelési rendszerben is, melyet a saazi komlótermelésből a komló kezelése körül követnek. — Tekintettel azon körülményre, hogy a hazai komlótermelők száma évről-évre szaporodik, érdekesnek tartjuk a saazi komlótermelés mikéntjét alábbiakban közölni: a saaziak a komló ültetése előtt 80—100 cm. mélységig rigolóznak, illetve a komló betelepítésére szolgáló területet ilyen mélységig gözekével szántják ősszel. — Kora tavasszal a komlókeresztésnél és ruddal ki lesz czövekeztetve s a komlótervek helye vesszőcskéik által 75—150 cm-nyi távolságra meg lesz jelölve. Ezen jelölés többnyire négyzetalakban történik. — A kiültetés alkalmával minden vesszőcske mellé kis gödör ásatik, melybe azután ritkábban 3 darab dugvány szoroson egymás mellett lesz a földben elhelyezve s finom földdel betakarva. — Mielőtt a dugványok a gödörben elhelyeztetnének, a gödrök komposztal és komló műtrágya keverékkel lesznek ellátva. — A kiültetés mélysége többnyire 12—15 cm. — A komló között majdnem kivétel nélkül más vetemények is termeltetnek, ugymint legtöbbször uborka és hagyma, ritkábban burgonya és répa.

Május, illetve június hó folyamán a kapálások eszközlése foglalja le a komlókeresztés idejét, majd a dugványoknak a karókhöz való megerősítése következik. Augusztusban a komló még egy kapálást kap s október hóban a földföltötti részek lemetszetnek, takarmányul használtatnak; a karók kiszedtetnek s földött helyiségben eltartatnak s végül újból a trágyázást eszközlik ugyanoly trágya anyagokkal, mint a megelőző ősszel.

Tavasszal, mihelyt a vegetáció megindul, kezdetét veszi a metszés, mely művelethez csakis gyakorlott s nagy szakértelemmel bíró munkásokat alkalmaznak, mert a metszéstől függ a termés sikere.

Mihelyt a komló fejlődésében 20—25 cm. magasságot ért el, az egyes tövek mellé a karókat újból elhelyezik s megkezdődik a fiatal száraz felvezetése s a karóhoz való gyenge kötése. E munkálatot a kapálás követi, mely alkalommal a metszés alkalmával készített gödrök akként hanyattatnak be, hogy a komló töve körül a föld mintegy fel lesz töltögetve. Három-négy hét mulva kapja a komló a második kapálást s ugyanekkor történik a szárrészek újbóli folytatólagos kötése. Az alsó szárrészek júliusban körülbelül 1—2 mé-

ernyi magasságban történő levélfosztogatáson kívül, a komlóval mi egyebet sem tesznek. Az aratás többnyire augusztus második felében történik, s ekkor a komlószárait a tőben lemetszik, a karókról lefosztják s aztán több részre elvágják s az elvágott részeket kékébe kötve, azon helyre szállítják, hol a tobozszedő munkások, — többnyire sátor alatt — foglalnak helyet. — A munkások alacsony szármolyokon ülnek s előttük van a kerék lapos fűzfa kosár, a tobozok befogására. — Mihelyt a kosár megtelt, annak tartalma bő zsákokba lesz öntve s a megtelt zsákok vagy a magtárba hordatnak, hol a komló a padlón vékony rétegben lesz kiterítve, vagy pedig a fűtésre berendezett szárítóhelyiségbe vitetnek s okozatosan emelkedő hőmérsék hatásának tétetnek ki. — Utóbbi időben mér csaknem valamennyi komlótermelőnél megtaláljuk a fűthető szárító helyiségeket, mert bebizonyult, hogy csakis ennek alkalmazása mellett lehet világos színű, élénk fényű, egészséges lisztaralommal bíró komlót előállítani.

Reich és Társa

Tőzsde jelentése.

— A Tiszántúl eredeti távirata. —

Határidők.

Budapest, március 13.

Buza októberre	7.77
Buza áprilisra	7.55
Uj tengeri	5.25
Rozs okt.	6.33
Zab okt.	4.99
Káposzta, repce, aug.	—

Értéktőzsde.

Budapest, március 13.

Az irányzat csendes.

Osztrák hitel	377.20
Magyar hitel	375.50
Allamvasut	328.25
Rimamurányi	316.75
Magyar jelzálog	232.—
Salgótarjáni	—
Wagon-kölcsön	—

Hivatalos árfolyamok

a budapesti áru- és értéktőzsdén 1900. március 13-án.

Magyar aranyjárdék 4%	97.—
Magyar koronajárdék	93.75
Magyar vasúti kölcson aranyban 4,0%	101.25
Magyar vasúti kölcson ezüstben 2,0%	99.75
Magyar keletvasúti államkötvény 1876-ból	99.50
Magyar földtehermentesítési kötvény 4%	92.60
Italmérsi jog megváltási kötvény	98.60
Horváth-szlavón földtehermentesítési kötvény	94.—
Magyar nyerevény-sorsjegy-kölcsön	164.—
Tiszszabályozás és szegedi sorsjegyek kölcson	141.75
Osztrák járdék papirban	99.—
Osztrák járdék ezüstben	99.—
Osztrák járdék aranyban	98.25
Osztrák korona járdék	99.—
Osztrák államsorsjegyek	136.—
Osztrák magyar bankrészvény	18.—
Magyar hitelbankrészvény	751.50
Osztrák hitelintézet részvény	754.20
Párisi vista	96.30
20 frankos arany (Napoleond'or)	19.27
Németbirodalmi márka	118.35
London vista	242.80
20 márkás arany	23.65

A szerkesztésért felelős:

Dr. VUCSKICS GYULA.

VASUTI MENETREND.

Érvényes 1899. évi október 1-től.

Kolozsvár—Nagyvárad—Budapest.						Budapest—Nagyvárad—Kolozsvár.						Püspök-Ladány—Debreczen—Érmihályfalva.											
	Gy. v.	Gy. v.	Sz. v.	Sz. v.	V. v.		Gy. v.	Gy. v.	Sz. v.	Sz. v.	V. v.		Gy. v.	Sz. v.	Sz. v.	Sz. v.	T. v.						
Bolozsvár ind.	11 01	5 23	7 00	6 13	—	Budapest ind.	9 15	1 55	5 45	8 30	—	P.-Ladány ind.	5 25	1 24	4 06	2 29	6 05						
B.-Hunyad >	12 20	6 40	8 37	7 55	—	Nagyvárad >	10 20	3 00	7 54	10 16	—	Debreczen >	6 46	3 —	5 22	3 56	8 20						
Ksucsa >	12 52	7 09	9 19	8 37	4 49	Szolnok >	11 19	3 56	9 27	11 31	—	Érmihályfalva érk.	7 29	4 01	5 35	4 58	9 47						
Cucsá >	—	—	9 33	8 52	5 13	P.-Ladány >	12 55	5 28	11 53	2 00	5 00	Érmihályfalva—Debreczen—Püspök-Ladány.											
Brátka >	—	—	9 50	9 11	5 38	Báránd >	—	—	12 07	2 12	5 17		Sz. v.	Sz. v.	Sz. v.	Sz. v.	Gy. v.						
Rév >	1 34	7 47	10 08	9 32	6 13	Sáp >	1 17	5 48	12 24	2 27	5 38	Érmihályfalva ind.	6 36	11 09	5 27	9 14	8 15						
Élesd >	1 48	7 59	10 25	9 49	6 42	B.-Ujfalu >	1 33	6 03	12 46	2 47	6 04	Debreczen >	3 37	12 36	8 15	10 27	8 34						
ező-Telegd >	2 01	8 11	10 42	10 07	7 10	M.-Peterd >	—	—	1 00	3 00	6 21	P.-Ladány érk.	5 13	1 45	9 45	11 28	9 00						
F.-Vásárhely >	—	—	11 01	10 27	7 38	M.-Keresztes >	—	—	1 14	3 12	6 37	Debreczen—Nagy-Léta—Vértés—Debreczen—Nagy-Léta											
Várad-Velenceze >	2 25	8 32	11 10	10 37	7 51	Bors >	—	—	1 28	3 25	6 56		V. v.	V. v.	V. v.	V. v.	V. v.						
Nagyvárad érk.	2 31	8 38	11 17	10 44	8 —	Püspöki >	—	—	1 36	3 32	7 08	Debreczen i.	8 35	4 21	Nagy-Léta-	5 25	1 05						
Nagyvárad ind.	2 38	8 43	11 32	11 04	2 22	Nagyvárad érk.	2 11	6 39	1 48	3 42	7 22	Sáránd >	9 28	5 06	Vértés ind.	—	—						
Püspöki >	—	8 51	11 42	11 14	2 37	Nagyvárad ind.	2 18	6 46	2 06	3 58	12 20	H.-Bagos >	9 41	5 17	M.-Pályi >	5 47	1 30						
Bors >	—	—	11 50	11 22	2 48	V.-Velenceze >	2 24	—	2 30	4 05	12 29	H.-Pályi >	10 —	5 41	H.-Pályi >	6 03	48						
Mező-keresztes >	—	—	12 03	11 37	3 20	F.-Vásárhely >	—	—	2 41	4 16	12 44	M.-Pályi >	10 20	5 55	H.-Bagos >	6 18	05						
Mező-Peterd >	—	—	12 15	11 50	3 38	M.-Telegd >	2 50	7 15	3 03	4 38	1 15	N.-Léta-	10 —	—	Sáránd >	6 40	29						
B.-Ujfalu >	3 18	9 23	12 29	12 05	4 16	Elesd >	3 04	7 28	3 21	4 56	1 43	Vértés érk.	10 43	6 15	Debreczen é.	7 18	3 13						
Sáp >	—	9 38	12 47	12 25	4 49	Rév >	3 26	7 50	3 45	5 20	2 21	Sáránd—Derecske, Derecske—Sáránd.											
Báránd >	—	—	1 01	12 41	5 13	Brátka >	—	—	4 06	5 43	2 57	Sáránd ind.	9 38	5 16	Derecske ind.	6 00	1 40						
P.-Ladány >	4 03	10 06	1 34	1 19	5 31	Bucsá >	—	—	4 27	6 04	3 26	Derecske érk.	9 57	5 35	Sáránd érk.	6 20	2 70						
Szolnok >	5 39	11 44	3 35	3 37	—	Csucsá >	4 16	8 37	4 53	6 31	4 00	Nagyvárad—Belényes—Vaskóh.											
Nagy-Káta >	6 34	12 41	4 45	5 07	—	B.-Hunyad >	4 52	9 08	5 32	7 16	4 55		V. v.	Sz. v.	Sz. v.	Sz. v.	V. v.						
Budapest érk.	7 50	01 50	6 20	7 10	—	Kolozsvár érk.	5 55	10 08	6 59	8 33	7 04	Nagyvárad ind.	3 50	2 40	Vaskóh ind.	4 30	2 30						
Nagyvárad—Belényes—Vaskóh.						Vaskóh—Belényes—Nagyvárad						Nagyvárad—Gyoma						Gyoma—Nagyvárad.					
	V. v.	Sz. v.	Sz. v.	Sz. v.	V. v.		Sz. v.	Th. v. sz. sz.	Sz. v.	Sz. v.	V. v.		V. v.	Sz. v.	Sz. v.	Sz. v.	V. v.		Sz. v.	V. v.	Sz. v.	V. v.	
Nagyvárad ind.	3 50	2 40	Vaskóh ind.	4 30	2 30	Nagyvárad ind.	5 50	1 54	Gyoma ind.	3 40	2 30	Gyoma ind.	3 40	2 30	Déva-Ványa >	4 37	3 35						
V.-Velenceze >	4 05	2 51	Lunka-Rézbánya >	4 42	2 43	Ósi >	6 08	2 08	Déva-Ványa >	4 37	3 35	Körös-Ladány >	5 13	4 22									
Félix-Fürdő >	4 32	3 13	Szudrics >	5 09	3 12	Uj-Palota >	6 24	2 22	Körös-Ladány >	5 13	4 22	Szeghalom >	5 40	4 50									
Kardó >	4 50	3 27	Belényes >	5 37	3 52	Gyires >	6 41	2 34	Szeghalom >	5 40	4 50	Vésztő >	6 12	5 20									
Magyar-Gyepes >	5 50	4 17	Sonkolyos >	5 58	4 15	Körösszeg >	7 02	2 53	Vésztő >	6 12	5 20	Köt >	6 38	6 00									
Tasádfő >	6 07	4 31	Belényes-Ujlak >	6 10	4 27	Szakál >	7 39	3 22	Köt >	6 38	6 00	Iráz >	6 52	6 20									
Drák-Cséke >	6 30	4 45	Borz >	6 19	4 37	Nagy-tóti >	7 55	3 36	Iráz >	6 52	6 20	Komádi >	7 10	7 05									
Magyar-Cséke >	6 50	5 —	Sólyom >	6 35	4 58	Komádi >	8 25	3 49	Komádi >	7 10	7 05	Nagy-tóti >	7 22	7 16									
Dusesd >	7 05	5 12	Gyanta >	6 56	5 19	Iráz >	8 42	4 06	Nagy-tóti >	7 22	7 16	Szakál >	7 48	7 48									
Szombatság-Rogoz >	7 46	5 47	Hollód >	7 10	5 34	Köt >	9 19	4 31	Szakál >	7 48	7 48	Körösszeg >	8 11	8 13									
Hollód >	7 58	5 58	Szombatság-Rogoz >	7 31	6 03	Vésztő >	9 44	4 56	Körösszeg >	8 11	8 13	Gyires >	8 33	8 22									
Gyanta >	8 12	6 11	Dusesd >	7 55	6 34	Szeghalom >	10 34	5 47	Gyires >	8 33	8 22	Uj-Palota >	8 47	8 54									
>	8 38	6 36	Magyar-Cséke >	8 07	6 49	Körös-Ladány >	11 —	6 05	Uj-Palota >	8 47	8 54	Ósi >	9 03	9 13									
>	8 53	6 50	Drág-Cséke >	8 26	7 17	Déva-Ványa >	12 03	6 55	Ósi >	9 03	9 13	Nagyvárad érk.	9 20	9 32									
Belényes-Ujlak >	9 05	7 01	Tasádfő >	8 40	7 33	Gyoma érk.	12 45	7 40	Nagyvárad érk.	9 20	9 32	Nagyvárad—Érmihályfalva											
Sonkolyos >	9 18	7 13	Magyar-Gyepes >	8 54	7 50	Érmihályfalva—Nagyvárad.																	
Belényes >	10 04	7 47	Kardó >	9 27	8 31		Vegyes v.	Sz. v.	Sz. v.	Sz. v.	Vegyes v.												
Szudrics >	10 27	8 09	Félix-Fürdő >	9 40	8 45	Nagyvárad ind.	6 50	4 10	Érmihályfalva ind.	5 05	5 20												
Lunka-Rézbánya >	10 56	8 34	V.-Velenceze >	10 01	9 09	B.-Püspöki >	7 17	4 26	Érselind >	5 37	6 00												
Vaskóh érk.	11 12	8 49	Nagyvárad érk.	10 11	9 19	Bihar >	7 44	4 49	Székelyhid >	6 14	6 23												
Székelyhid—Margitta						Margitta—Székelyhid						Nagyvárad—Érmihályfalva											
	V. v.	V. v.		V. v.	V. v.		V. v.	Sz. v.	Sz. v.	Sz. v.	Vegyes v.	Nagyvárad ind.	6 50	4 10	Érmihályfalva ind.	5 05	5 20						
Székelyhid ind.	9 50	7 55	Margitta ind.	4 35	4 45	B.-Diószeg >	8 29	5 30	B.-Diószeg >	6 42	7 20	B.-Diószeg >	8 52	5 48	Gyapoly >	6 59	7 38						
Apátkeresztur >	10 46	8 41	Monos-Petri >	4 46	4 56	Nagykágya >	9 07	6 02	Paptamási >	7 24	8 04	Paptamási >	9 07	6 02	Paptamási >	7 24	8 04						
V.-Ábrány >	11 03	8 55	V.-Ábrány >	4 57	5 08	Székelyhid >	9 40	6 24	Bihar >	7 45	8 28	Bihar >	9 40	6 24	Bihar >	7 45	8 28						
Monos-Petri >	11 16	9 06	Apátkeresztur >	5 13	5 26	Érselind >	10 08	6 47	B.-Püspöki >	8 04	8 48	Érselind >	10 08	6 47	B.-Püspöki >	8 04	8 48						
Margitta érk.	11 28	9 16	Székelyhid érk. reg.	5 54	6 07	Érmihályfalva érk.	10 44	7 21	Nagyvárad érk.	8 21	9 09	Nagyvárad érk.	10 44	7 21	Nagyvárad érk.	8 21	9 09						

† A vonatok közlekedési ideje közép-európai idő szerint van kitüntetve. — A vastagabb számok este 6 órától reggeli 5 óra 59 percig terjedő éjjeli időt jelentik. A *-gal jelzette feklételes megálló helyek.